

***NIEWERBALNY TEST PREDYSPOZYCJI I  
ZAINTERESOWAŃ ZAWODOWYCH UCZNIÓW***

---

**PODRĘCZNIK**



**Opracowanie: PROGRA**



## SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	str. 3
2. Założenia metodologiczne testu .....	str. 5
3. Konstrukcja narzędzia .....	str. 7
3.1. Generowanie i dobór zdjęć.....	str. 8
3.2. Konstrukcja testu i przebieg badania testem.....	str. 9
4. Psychometryczne właściwości niewerbalnego testu predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów .....	str. 12
4.1. Trafność.....	str. 12
4.2. Rzetelność.....	str. 12
4.3. Normalizacja.....	str. 12
5. Obliczanie wyników i interpretacja.....	str. 14
6. Zastosowanie niewerbalnego testu predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów w poradnictwie zawodowym.....	str. 15



## 1. WSTĘP

Gdy stoimy przed decyzją, jaki wybrać dla siebie zawód, w jakim kierunku planować karierę, aby w przyszłości czerpać z życia zawodowego satysfakcję, nie możemy na początku nie przyjrzeć się sobie, swoim marzeniom i szansom, jakie mamy na ich realizację. Skutkiem takiego przyjrzenia się sobie powinien stać się adekwatny obraz samego siebie – samowiedza.

Samowiedza, najkrócej ujmując, jest to wiedza i przekonania, jakie posiadamy o sobie. To przekonania, jakie mamy na temat swoich zdolności, zainteresowań, cech charakteru i cech fizycznych. To przekonania o swoich oczekiwaniach i systemie wartości, znajomość swoich zalet i wad (mocnych i słabych stron), jak również określenie stanu swojej wiedzy i kompetencji z różnych dziedzin nauki czy życia społecznego.

Samowiedza jest niezbędna przy planowaniu kariery i wyborze zawodu. Aby móc czerpać satysfakcję z przyszłej pracy, sprawdzać się i odnosić sukcesy w wybranym przez nas zawodzie, wybrany zawód i wykonywana praca nie mogą być rozbieżne z naszymi zainteresowaniami czy zdolnościami. Wykonywanie zawodu nie może być sprzeczne z naszym systemem wartości, powinno dawać możliwość wykorzystywania naszych atutów, a obszary, w których nie jesteśmy najmocniejsi, nie powinny być kluczowymi dla wykonywania określonej pracy w wybranym zawodzie.

Skąd możemy czerpać wiedzę o nas samych? Uzyskujemy ją z różnych źródeł. Przede wszystkim z naszych własnych doświadczeń, obserwacji swoich zachowań, wyborów i odczuć w różnych sytuacjach codziennego życia. Analiza własnych zachowań w różnych sytuacjach pozwala nam wnioskować o uczuciach towarzyszących zdarzeniom i sytuacjom, o motywach podejmowanych przez nas działań i odczuciach związanych z ich skutkami. Analiza taka pozwala nam też ocenić dobre i złe posunięcia, nasze mocne i słabe strony, pozwala nam wywnioskować, nad którymi umiejętnościami, naszym zdaniem, powinniśmy jeszcze popracować. Z takiej autoanalizy dowiadujemy się również w jakich obszarach nasza wiedza i kompetencje są wystarczające, a w jakich nie. Z analizy własnych myśli, odczuć towarzyszących różnym sytuacjom wnioskujemy i dowiadujemy się o naszych pragnieniach, oczekiwaniach oraz wartościach – dowiadujemy się, które z nich są dla nas najważniejsze, istotne, a które mniej ważne.

Kolejnym źródłem, z którego uzyskujemy wiedzę o nas samych są inni ludzie i informacje jakie przekazują nam na nasz temat. To przekazywanie nam informacji przez innych czasem odbywa



się wprost poprzez wyrażenie opinii czy oceny na nasz temat, a czasem za pośrednictwem np. mimiki czy zachowania (uśmiech, wyrażenie aprobaty, pochwały, wyrażenie dezaprobaty, niechęć do częstszych spotkań z nami, unikanie kontaktu w określonych sytuacjach).

Pamiętać trzeba jednak, że opinia innych ludzi, choć może być ważna i konstruktywna dla tworzonego przez nas obrazu własnej osoby, nie powinna być jedynym źródłem naszej wiedzy i przekonań o sobie.

Następnym możliwym źródłem wiedzy o nas samych mogą być oceny szkolne. Pozwalają nam one między innymi na poznanie, z którymi obszarami wiedzy radzimy sobie dobrze, stosunkowo łatwo i szybko tę wiedzę sobie przyswajamy, jesteśmy nią zainteresowani, oraz z którymi obszarami wiedzy nie radzimy sobie w takim stopniu, jak byśmy chcieli. Dowiadujemy się także z jakiego obszaru wiedza w naszym mniemaniu nas nie interesuje i dlatego właśnie wyniki w nauce są słabsze.

Jeszcze innym możliwym źródłem wiedzy o nas są testy i kwestionariusze m. in.: osobowości, inteligencji, testy mierzące natężenie różnych cech, określające styl uczenia się, typ zainteresowań zawodowych i wiele, wiele innych. Mogą to być profesjonalne, rzetelne testy i kwestionariusze, które przeprowadzane są przez specjalistów – psychologów, pedagogów i innych. Mogą to być także zwykłe psychozabawy, które znaleźć możemy w prasie czy Internecie. Przy psychozabawach pamiętać należy, że choć mogą one wnieść coś nowego do naszego obrazu siebie, to jednak nie powinniśmy przywiązywać do nich zbyt wielkiej wagi. Sama nazwa wskazuje – są to zabawy.

Na rynku istnieje już całkiem sporo interesujących testów predyspozycji i zainteresowań zawodowych, zarówno do wykorzystania przez doradców zawodowych dla osób dorosłych (np. Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych – MPiPS 2005 r.), jak i do samobadania dla młodzieży – np. „Indywidualny Projekt Kariery – portfolio dla młodzieży” – OHP 2007 r., czy też „Inwentarz zainteresowań” (A. Frydrychowicz i in.) lub „Test osobowości i zainteresowań” (E. Mittnecker, W. Toman). Firma PROGRA podjęła trud przygotowania narzędzia do badania predyspozycji zawodowych uczniów, które mogliby wykonywać zarówno nauczyciele, jak i doradcy zawodowi.

Pierwszym założeniem, jakie przyjęliśmy, był fakt, iż tworzenie kolejnego „takiego samego” narzędzia nie ma sensu. Dlatego też postanowiliśmy skonstruować nowe, inne narzędzie - niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów oraz dać bezpośrednio



przejście od opisu jego wyników do świata zawodów.

Wyjątkową zaletą tego programu jest zdecydowanie mniejsza podatność na ograniczenia uczniów wynikające ze sprawności posługiwania się językiem czy środowiska, z którego uczeń się wywodzi. Z programu tego mogą korzystać również osoby niedosłyszące oraz niepełnosprawne intelektualnie, które mogą gorzej sobie radzić w teście werbalnym.

## 2. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE TESTU

Koncepcja testu opartego o zdjęcia nie jest niczym nowym, a wręcz odwrotnie – wyrasta na gruncie jednego z najstarszych nurtów w psychologii i psychometrii – na gruncie technik projekcyjnych.

Definicja metody projekcyjnej:

- L. K. Frank: „Projekcyjna metoda badania osobowości polega na przedstawieniu badanemu sytuacji bodźcowej, nie mającej dlań znaczenia arbitralnie ustalonego przez eksperymentatora, ale zarazem takiej, która będzie mogła nabrać znaczenia przez to, iż osobowość badanego narzuci jej indywidualne znaczenie i organizację”.

W technikach projekcyjnych zadaniem podmiotu jest zorganizowanie (nadanie znaczenia lub zinterpretowanie) pewnej sytuacji bodźcowej, która nie ma w samej sobie jednoznacznej, narzucającej się struktury. Umożliwia nam to wgląd w jego predyspozycje.

Techniki projekcyjne dzielą się na:

I. Techniki słowne, jak np.:

1. Technika kojarzenia słów:

- Oparta na klasycznej technice kojarzenia słów zastosowanej wiele lat temu przez Carla Junga w badaniach nad zaburzeniami psychicznymi;
- Badanemu wymienia się pewną ilość słów, jedno po drugim i prosi się go, aby podał pierwszą myśl jaka mu się skojarzy z każdym słowem;
- Niektóre ze słów użytych jako bodźce mają charakter neutralny, inne pozostają w związku z badanymi postawami społecznymi;



2. Technika kończenia zdań – badanemu przedstawia się szereg niedokończonych zdań i prosi by je dokończył, kładąc z reguły nacisk na szybkość odpowiedzi.
3. Technika kończenia historyjek i dyskusji – badanemu przedstawia się fragment historyjki, bądź też dyskusji wystarczający, aby zwrócić jego uwagę na dane zagadnienie, ale nie wystarczające, aby można było stwierdzić, jak zdarzenia potoczą się dalej. Następnie prosi się badanego by dorobił zakończenie.

#### II. Techniki obrazkowe:

1. Test tematycznego postrzegania
2. Test stosunków międzyludzkich
3. Test porządkowania obrazków (Tomkins)
4. Test sytuacji społecznych (Radke, Trager, Davis)

Każdy akt poznania podlega waloryzacji determinowanej przez wewnętrzny, subiektywny świat człowieka. Kolejne kontakty ze światem zależą od tego subiektywnego wizerunku, a świat zewnętrzny jest oceniany przez pryzmat subiektywnych odczuć i wizji. Projektujemy na zewnątrz nasze wnętrze. Mechanizm projekcji polega na rzutowaniu na zewnątrz swoich odczuć i preferencji.

Po raz pierwszy terminu projekcja użył S. Freud w 1894 r.

Teoria testów projekcyjnych nie jeden raz używana była do celów diagnozy preferencji zawodowych. Podobny test próbowano już wdrożyć w naszym kraju – był to Test BBT M. Achtnicha. Test ten tworzony był w latach 60'.



### **3. KONSTRUKCJA NARZĘDZIA**

Niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów został skonstruowany zgodnie z godnie z metodologią tworzenia narzędzi psychometrycznych, według schematu:

Opisanie problemu

- a) Definicja
- b) Ustalenie modelu badawczego
- c) Generowanie, dobór zdjęć
- d) Weryfikacja zdjęć (m.in. metodą oceny przez sędziów kompetentnych)
- e) Badanie pilotażowe – ocena mocy dyskryminacyjnej
- f) Ocena rzetelności i trafności testu
- g) Badania normalizacyjne
- h) Tworzenie podręcznika testu

Test został przygotowany w trzech wersjach wiekowych – dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Dzięki wykorzystaniu założeń technik projekcyjnych i specjalnej konstrukcji testu, gdzie nie jest konieczny wewnętrzny konstrukt werbalny u ucznia do prawidłowego jego wykonania, uzyskaliśmy narzędzie, które może być stosowane we wszystkich planowanych grupach docelowych, oczywiście różniąc się nieco wersjami, normami oraz sposobem i zakresem interpretacji wyników.



### **3.1. GENEROWANIE I DOBÓR ZDJĘĆ**

Zdjęcia do testów były specjalnie wybierane i kupowane oraz dorabiane na zamówienie. Nad doбором zdjęć czuwał zespół specjalistów oraz grupa tzw. sędziów kompetentnych.

Proponowany przez nas niewerbalny test do badania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów posiadał następujące wstępne założenia konstrukcyjne, które zweryfikowane zostały na etapie budowy tego narzędzia według procedur przewidzianych dla konstrukcji narzędzia psychometrycznego:

- w teście oceniane są przez osobę badaną wyłącznie zdjęcia różnych sytuacji zawodowych - zdjęcia przedstawiające wykonywanie różnych czynności w różnych zawodach;
- dobór zdjęć został dokonany przez sędziów kompetentnych ze wstępnej puli 340 zdjęć;
- wybrane zdjęcia zostały przyporządkowane do branż (podział wg Przewodnika po Zawodach), a ostateczny obraz badanych wymiarów i skal został ustalony na etapie konstruowania tego narzędzia według procedur przewidzianych dla konstrukcji narzędzia psychometrycznego;
- test zarówno w wersji pilotażowej jak i ostatecznej posiada wyłącznie wersję komputerową.

Generowanie i dobór zdjęć przebiegało następująco:

1. Sędziowie kompetentni dokonali wyboru zdjęć (z puli wstępnie wybranej 340 zdjęć – po 20 zdjęć z każdej branży) przyporządkowując je do branż;
2. Po przyporządkowaniu przez sędziów kompetentnych okazało się, że część zdjęć nie jest jednoznacznie przyporządkowana przez większość sędziów do danej branży, więc nastąpiło odrzucenie tych zdjęć i wybranie, zamiast nich, nowych do oceny powtórnej;
3. Przeprowadzona została dodatkowa ocena przez sędziów tych nowo wybranych zdjęć. Po ponownej ocenie przez sędziów zostało wybranych do wersji pilotażowej testu 196 zdjęć.





## 3.2. KONSTRUKCJA TESTU I PRZEBIEG BADANIA TESTEM

Konstrukcja testu opiera się na podziale zawodów na 17 branż zgodnie ze strukturą *Przewodnika po zawodach (wyd. II – MPiPS 2003 r.)*:

Nr branży	Nazwa branży
1	Administracja, zarządzanie, bussines, praca urzędnicza
2	Sztuka i projektowanie artystyczne
3	Nauczanie, wychowanie i działalność kulturalna
4	Rozrywka, rekreacja, turystyka
5	Gastronomia, hotelarstwo usługi domowe
6	Ochrona zdrowia
7	Służby socjalne, społeczne i zatrudnienia
8	Prawo i dziedziny pokrewne
9	Bezpieczeństwo i służby ochrony
10	Finanse i dziedziny pokrewne
11	Handel, dziedziny pokrewne i usługi
12	Nauka i dziedziny z nią związane
13	Przemysł wydobywczy, ciężki, elektryka, elektronika
14	Przemysł lekki i rzemiosło
15	Budownictwo i architektura
16	Rolnictwo, hodowla, ogrodnictwo, przyroda
17	Transport i łączność

Każda branża stanowi jedną skalę testową narzędzia. Wynik uzyskany w poszczególnych skalach wskazuje stopień preferencji danej branży przez Osobę Badaną.

### PRZEBIEG BADANIA:

Badanie przeprowadzane jest indywidualnie, przy pomocy testu zainstalowanego na stanowisku



komputerowym. Osoba Badana zostaje poinstruowana przez osobę nadzorującą badanie o celu, sposobie i przewidywanym czasie trwania badania.

- 1) Przed rozpoczęciem badania odczytuje również z ekranu komputera następującą instrukcję:

*Instrukcja do niewerbalnego testu predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów*

*Każdy z nas ma jakieś własne zainteresowania i preferencje odnośnie prac, które lubi wykonywać, bądź nie lubi. Do niektórych zadań mamy większe predyspozycje – wykonujemy je łatwiej i lepiej, zaś inne zadania, nawet jeśli bardzo się staramy - nie wychodzą nam odpowiednio. Niektóre rzeczy robimy chętniej, a inne wręcz z przymusu. Test, który za chwilę wykonasz, polegać będzie na ocenie zdjęć z różnych sytuacji pracy, w różnych zawodach. Nie sugeruj się konkretnym zawodem, nie próbuj nawet zgadywać jaki to zawód. Popatrz bardziej ogólnie na zadania pokazane na zdjęciu, sytuacje, urządzenia itd. i odpowiedz:*

*Czy chciałbyś/chciałabyś/znaleźć się w takiej sytuacji i wykonywać czynności tam pokazane?*

*Do wyboru będziesz mieć pięć wariantów odpowiedzi:*

- *tak - na pewno chcę wykonywać takie czynności*
- *raczej tak - nie jestem do końca pewien /pewna/, ale raczej tak – chcę wykonywać takie czynności*
- *nie wiem - wybieraj jak najrzadziej, gdy naprawdę trudno Ci się jest zdecydować: „chcę – nie chcę”*
- *raczej nie - nie jestem do końca pewien /pewna/, ale raczej nie chcę wykonywać takich czynności*
- *nie - na pewno nie chcę wykonywać takich czynności*

*Postaraj się podejmować decyzję szybko i nie zastanawiaj się zbyt długo.*



*Wykaż zdecydowanie i postaraj się wybierać „tak” lub „nie”.*

- 2) Na kolejno pojawiających się planszach dokonuje wyboru: płci i jednej z trzech wersji wiekowych.
- 3) Zdjęcia ukazują się na ekranie kolejno, pomieszczone branżami.
- 4) Obok zdjęcia wyświetla się kolejny numer w formacie „x/196”, wskazując postępowanie rozwiązywania testu.
- 5) Każde zdjęcie (czynności na nim wykonywane) oceniane są przez Osobę Badaną (OB) na skali od 1 do 5:
  - 1 - nie – na pewno nie chcę wykonywać takich czynności
  - 2 - raczej nie – nie jestem do końca pewien /pewna/, ale raczej nie chcę wykonywać takich czynności
  - 3 - nie wiem – „chcę – nie chcę”
  - 4 - raczej tak – nie jestem do końca pewien /pewna/, ale raczej tak – chcę wykonywać takie czynności
  - 5 - tak – na pewno chcę wykonywać takie czynności.
- 6) Program oblicza wyniki i ustala dominujące branże (tzn. branże z uzyskanym wysokim poziomem wyników lub przy braku wysokiego poziomu wyników w którejkolwiek branży – z poziomem średnim).
- 7) Po ustaleniu dominujących branż (wg powyższych zasad) program przystępuje do generowania opisu:
  - jeśli udało się wyłonić dominujące branże, to są one wskazywane i opisywane;
  - jeśli nie udało się wyłonić branż dominujących, to po informacji o takim stanie rzeczy opisywane są uzyskane wyniki we wszystkich branżach.



## **4. PSYCHOMETRYCZNE WŁAŚCIWOŚCI NIEWERBALNEGO TESTU PREDYSPOZYCJI I ZAINTERESOWAŃ ZAWODOWYCH UCZNIÓW**

### **4.1. TRAFNOŚĆ**

Przeprowadzone, metodą confirmacyjną serią analiz czynnikowych, badanie trafności potwierdziło istnienie 17 czynników zgodnych z założeniami Przewodnika po zawodach, na których to założeniach oparta jest konstrukcja metody.

### **4.2. RZETELNOŚĆ**

Rzetelność finalnie wyłonionych skal w pomiarze drugim była wyższa niż w pomiarze pierwszym, poza branżą nr 11, gdzie była nieznacznie niższa. Wszystkie 17 branż okazało się mieć bardzo wysoką rzetelność (współczynnik rzetelności alfa Cronbacha w drugim pomiarze wyniósł ponad 0,8 dla wszystkich skal).

### **4.3. NORMALIZACJA**

Badanie pilotażowe i normalizacyjne przebiegało następująco:

W badaniu pilotażowym wzięło udział 2167 osób ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.



Charakterystyka próby ze względu na płeć i grupę wiekową poniżej:

### **PŁEĆ**

	N	Rozkład procentowy
Kobiety	1095	51 %
Mężczyźni	1072	49 %
Razem	2167	100 %

### **GRUPA WIEKOWA**

	N	Rozkład procentowy
Szkoła podstawowa	652	30 %
Szkoła gimnazjalna	869	40 %
Szkoła ponadgimnazjalna	646	30 %
Razem	2167	100 %

W badaniu normalizacyjnym wzięło udział 3269 osób ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Charakterystyka próby z drugiego pomiaru poniżej:

### **PŁEĆ**

	N	Rozkład procentowy
Kobiety	1662	51%
Mężczyźni	1607	49%
Razem	3269	100%



## GRUPA WIEKOWA

	N	Rozkład procentowy
Szkoła podstawowa	969	30%
Szkoła gimnazjalna	1207	37%
Szkoła ponadgimnazjalna	1093	33%
Razem	3269	100%

## 5. OBLICZANIE WYNIKÓW I INTERPRETACJA

Podręcznik nie podaje kluczy i norm, ponieważ przeliczone przez program wyniki badania testem prezentowane są w formie opisowej wg schematu:

### 1. „WYNIKI NIEWERBALNEGO TESTU PREDYSPOZYCJI I ZAINTERESOWAŃ ZAWODOWYCH UCZNIÓW

Niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych pomoże Ci w analizie Twoich zainteresowań zawodowych. Dzięki niemu będziesz mógł określić jakie branże i zawody są najbliższe Twoim marzeniom i zaplanować kierunek dalszego rozwoju edukacyjnego.

Stoisz na progu wyboru ścieżki kształcenia – będziesz mógł wybrać czy interesuje Cię szkoła o charakterze ogólnokształcącym czy raczej ukierunkowana na konkretny zawód. Otrzymane wyniki to analiza udzielonych przez Ciebie odpowiedzi. Pokazują one branże, które najpełniej odzwierciedlają Twoje wybory. Pamiętaj jednak, że to test bazujący na Twoich opiniach, więc nie możesz traktować go jako jedynej i jednoznacznej wyroczni. Otrzymane odpowiedzi potraktuj jako dobrą wskazówkę w samopoznaniu i planowaniu przyszłości.

Wyniki testu przeanalizuj z doradcą zawodowym lub psychologiem.”



2. Jeśli zostały wyłonione branże dominujące to: „Uzyskane przez Ciebie wyniki wskazują, że Twoje predyspozycje i zainteresowania zawodowe w największym stopniu dotyczą poniższych branż (uzyskałeś w nich największą liczbę punktów)”, a pod nim po kolei opis poziomu uzyskanego w każdej z dominujących branż.
3. Jeśli nie wyłoniono branż dominujących: „Uzyskane przez Ciebie wyniki wskazują, że nie widać u Ciebie wyraźnych predyspozycji i zainteresowań którąś z branż. W poszczególnych branżach uzyskałeś następujące wyniki:”, a pod nim po kolei opis poziomu uzyskanego w każdej z branż.

## **6. ZASTOSOWANIE NIEWERBALNEGO TESTU PREDYSPOZYCJI I ZAINTERESOWAŃ ZAWODOWYCH UCZNIÓW W PORADNICTWIE ZAWODOWYM**

Wychodząc bezpośrednio od potrzeb naszych grup docelowych postanowiliśmy stworzyć narzędzie, jakiego nie ma na rynku – innowacyjny, niewerbalny (oparty o zdjęcia sytuacji pracy) test predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów.

Ważnym pomysłem w naszej koncepcji jest wyjście poza sam test i otrzymywane dzięki niemu wyniki. Duża część testów skupia się tylko na samym procesie diagnozowania, nie wskazując osobie badanej ani konsekwencji, ani dalszych kroków. Pozostawienie, szczególnie młodego człowieka, sam na sam z wynikami testu może czasami być nawet niebezpieczne, zamykając go w klatce braku wiedzy co do rezultatów, niepewności, wątpliwości i rozterek.

Nasze narzędzie, po wykonaniu testu, generuje automatycznie opis wyników i daje bezpośrednie przejście do świata zawodów, tzn. pokazuje, gdzie (w jakich obszarach) w świecie zawodów dane predyspozycje i zainteresowania się lokują.



Test został przygotowany w trzech wersjach wiekowych – dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Dla każdej z tych grup przygotowane zostały multimedialne zasoby informacji zawodowej, które będą mogły być wykorzystywane w procesie planowania ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej uczniów przez doradców zawodowych, pedagogów, nauczycieli, a także samodzielnie przez uczniów i ich rodziców.

Dzięki takiej konstrukcji testu, gdzie nie jest konieczny wewnętrzny konstrukt werbalny u ucznia do prawidłowego jego wykonania, uzyskaliśmy narzędzie, które będzie mogło być stosowane we wszystkich planowanych grupach docelowych, oczywiście różniąc się nieco wersjami, normami oraz sposobem i zakresem interpretacji wyników:

- Dla najmłodszych uczniów ze szkoły podstawowej jest to najkrótsza wersja oraz opis wyników sugerujący jedynie, w delikatny sposób, szerokie obszary zawodowe odpowiadające predyspozycjom i zainteresowaniom – wskazane zostają preferencje w kierunku konkretnych branż Przewodnika po Zawodach. Test jest bardziej wykorzystany tutaj do wstępnego wprowadzenia młodych osób w myślenie o pracy zawodowej. Opis wyników pokazuje strukturę świata zawodów. Wyniki testu, jak i później wędrówka po świecie zawodów, mają być tu początkiem systematycznej eksploracji i myślenia o własnym miejscu na rynku pracy;
- Dla uczniów gimnazjów test i wygenerowany przez komputer opis jego wyników stanowi jedną z wielu informacji zwrotnych oraz podstawę do konkretnych decyzji i wyboru ścieżki edukacyjno - zawodowej, stąd też test z bardziej wyczerpującą interpretacją wyników;
- Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych test i wygenerowany przez komputer opis jego wyników stanowi materiał porównawczy dla dokonanych już wyborów (szczególnie dla uczniów szkół o profilu zawodowym), daje podstawy do konkretnych decyzji i wyboru, bądź zmian ścieżki edukacyjno zawodowej.

Dla każdej z grup docelowych jest inne wsparcie po diagnozie, czyli konkretne multimedialne zasoby informacji zawodowej oraz propozycje kroków na ścieżce indywidualnego planowania rozwoju edukacyjno – zawodowego:





- Dla uczniów szkół podstawowych dostęp do:
  - ✓ prezentacji „Ogólny opis świata zawodów” będącej wprowadzeniem w tematykę świata zawodów;
  - ✓ prezentacji schematu ogólnej struktury Przewodnika po Zawodach (PpZ) zawierającej opis struktury PpZ oraz krótkie opisy każdej z branż PpZ; wszystko przedstawione w sposób przyjazny dla uczniów szkoły podstawowej;
  - ✓ prostych, przystosowanych językowo dla ucznia szkoły podstawowej, opisów przykładowych zawodów z każdej z branż PpZ (uczeń ma dostęp do branż przez niego preferowanych i dla każdej z tych branż otrzymuje dostęp do 3 przykładowych opisów zawodów z danej branży);
  - ✓ multimedialnych spacerów po przykładowym zawodzie z każdej branży (uczeń ma dostęp do branż przez niego preferowanych i dla każdej z tych branż otrzymuje dostęp do jednego przykładowego spaceru po zawodzie z danej branży; spacery dla szkół podstawowych zostały napisane prostym językiem pod kątem tej grupy wiekowej; są też one krótsze niż dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych);
  - ✓ prezentacji pokazującej czym jest Klasyfikacja Zawodów Szkolnych (KZSz) i przedstawiającej ogólną strukturę KZSz;
  
- Dla uczniów gimnazjów dostęp do:
  - ✓ prezentacji zawierającej opis i schemat szczegółowej struktury Przewodnika po Zawodach;
  - ✓ prezentacji zawierającej opis i schemat szczegółowej struktury Klasyfikacji Zawodów i Specjalności;
  - ✓ prezentacji zawierającej opis i schemat szczegółowej struktury Klasyfikacji Zawodów Szkolnych;
  - ✓ opisów trendów 17 branż Przewodnika po Zawodach;
  - ✓ multimedialnych spacerów po przykładowym zawodzie z każdej branży (uczeń ma dostęp do branż przez niego preferowanych i dla każdej z tych branż otrzymuje dostęp do jednego przykładowego spaceru po zawodzie z danej branży; spacery dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych są dłuższe,



- bardziej szczegółowo opisują zawody niż spacery dla szkół podstawowych);
- ✓ prezentacji „Pełna informacja o świecie zawodów” pokazującej zasoby informacji zawodowej i możliwości programu Doradca 2000, który stworzyliśmy w ramach projektu internetowej wersji tego programu dla MPiPS;
  - Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych – dostęp do identycznych zasobów jak dla gimnazjalistów, ale oprócz tego także dostęp do:
    - ✓ informacji o systemie szkolnictwa wyższego i szkołach wyższych;
    - ✓ prezentacji pokazującej możliwości szybkiego wyszukiwania uczelni oraz informatora o uczelniach wyższych zawierającego uczelnie publiczne i niepubliczne z całego kraju i umożliwiające wyszukanie szkoły wyższej wg kilku ważnych parametrów (rodzaju uczelni, województwa, kierunku studiów).

Przy opracowywaniu multimedialnych zasobów informacji zawodowej została wykorzystana struktura *Przewodnika po zawodach (wyd. II – MPiPS 2003 r.)*, a mianowicie świat zawodów podzielony na 17 następujących branż:

- I. Administracja, zarządzanie, bussines, praca urzędnicza
- II. Sztuka i projektowanie artystyczne
- III. Nauczanie, wychowanie i działalność kulturalna
- IV. Rozrywka, rekreacja, turystyka
- V. Gastronomia, hotelarstwo, usługi domowe
- VI. Ochrona zdrowia
- VII. Służby socjalne, społeczne i zatrudnienia
- VIII. Prawo i dziedziny pokrewne
- IX. Bezpieczeństwo i służby ochrony
- X. Finanse i dziedziny pokrewne
- XI. Handel, dziedziny pokrewne i usługi
- XII. Nauka i dziedziny z nią związane
- XIII. Przemysł wydobywczy, ciężki, elektryka, elektronika
- XIV. Przemysł lekki i rzemiosło



- XV. Budownictwo i architektura
- XVI. Rolnictwo, hodowla, ogrodnictwo, przyroda
- XVII. Transport i łączność

Opisy zawodów dostępne w programie:

Branża I:

- Specjalista ds. rekrutacji pracowników
- Grafik komputerowy
- Specjalista ds. public relations

Branża II:

- Artysta fotografik
- Dyrygent
- Projektant mody

Branża III:

- Bibliotekarz
- Nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu
- Redaktor wydawniczy/edytor

Branża IV:

- Dżokej
- Krupier
- Kaskader

Branża V:

- Kucharz
- Recepcjonista
- Maniurzystka pedikiurzystka

Branża VI:

- Lekarz stomatolog
- Instruktor odnowy biologicznej
- Pielęgniarka (Położna)

Branża VII:



- Specjalista pracy socjalnej
- Doradca zawodowy
- Pośrednik pracy

Branża VIII:

- Sędzia
- Adwokat
- Prokurator

Branża IX:

- Detektyw
- Ratownik górski
- Technik pożarnictwa

Branża X:

- Księgowy
- Doradca podatkowy
- Makler papierów wartościowych

Branża XI:

- Modelka
- Kamieniarz
- Agent celny

Branża XII:

- Historyk sztuki
- Socjolog
- Biofizyk

Branża XIII:

- Ludwisarz
- Inżynier mechanik
- Operator pomp, sprzężarek i urządzeń uzdatniania wody

Branża XIV:

- Maszynista maszyn offsetowych
- Technik dozymetrysta promieniowania jonizującego
- Cukiernik



Branża XV:

- Architekt wnętrz
- Malarz - tapeciarsz
- Technik inżynierii środowiska i melioracji

Branża XVI:

- Technik weterynarii
- Technik leśnik
- Rybak rybołówstwa morskiego

Branża XVII:

- Listonosz
- Pilot portowy
- Kapitan statku morskiego

Multimedialne spacery po zawodach dostępne w programie:

Branża I:	Administrator sieci informatycznej
Branża II:	Muzyk reżyser dźwięku
Branża III:	Bibliotekarz
Branża IV:	Przewodnik turystyczny
Branża V:	Kosmetyczka
Branża VI:	Farmaceuta
Branża VII:	Specjalista pracy socjalnej
Branża VIII:	Radca prawny
Branża IX:	Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy
Branża X:	Asystent rachunkowości
Branża XI:	Agent reklamowy
Branża XII:	Biochemik
Branża XIII:	Mechanik pojazdów samochodowych
Branża XIV:	Cukiernik
Branża XV:	Architekt wnętrz
Branża XVI:	Ogrodnik
Branża XVII:	Spedytor



Labirynt zawodów jest narzędziem wykorzystywanym do określania, jak również obserwowania rozwoju predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów, umożliwia rozpoznawanie obszarów zainteresowań zawodowych preferowanych przez ucznia i odpowiadających jego potrzebom, jednocześnie stanowi podstawę planowania przyszłości zawodowej.

Poznanie własnego potencjału i zainteresowań sprawi, że precyzowanie celów i oczekiwań związanych z życiem zawodowym stanie się łatwiejsze, pozwoli na podejmowanie trafnych i świadomych decyzji dotyczących przyszłości zawodowej i edukacyjnej. Wiedza na temat własnych predyspozycji i zainteresowań zawodowych daje szansę na wybór zawodu, w którym dzisiejszy uczeń, a jutrzejszy pracownik będzie mógł najlepiej wykorzystać swoją wiedzę i zdolności, co z kolei może przynieść mu satysfakcję z wykonywanej pracy.